

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik nr 2 do RWP

Przewodnik kwalifikowalności wydatków dla 1 priorytetu program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

7 lutego 2023 r.

Spis treści

1. Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków w projekcie	6
1.1 Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach pomocy publicznej oraz pomocy de minimis.....	6
1.2 Zasady kwalifikowalności podatku VAT.....	8
2. Wkład własny	9
3. Wydatki kwalifikowalne modułu B+R	10
3.1 Pomoc publiczna.....	10
3.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	10
3.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu B+R.....	11
3.3.1 Personel projektu	11
3.3.2 Usługi zewnętrzne (podwykonawstwo)	13
3.3.3 Amortyzacja (aparatura i sprzęt)	14
3.3.4 Amortyzacja (budynki).....	15
3.3.5 Nieruchomości.....	15
3.3.6 Wartości niematerialne i prawne	15
3.3.7 Dostawy (inne niż środki trwałe)	16
3.3.8 Usługi zewnętrzne (koszty operacyjne).....	16
3.3.9 Koszty pośrednie (ogólne)	16
4. Wydatki kwalifikowalne modułu wdrożenie innowacji	18
4.1 Pomoc publiczna.....	18
4.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	18
4.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Wdrożenie innowacji..	19
4.3.1 Grunty.....	19
4.3.2 Nieruchomości zabudowane	19
4.3.3 Środki trwałe/dostawy	20
4.3.4 Roboty budowlane	20
4.3.5 Wartości niematerialne i prawne	20
4.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	21
4.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	21
4.3.8 Podatki i opłaty	21

5. Wydatki kwalifikowalne modułu infrastruktura B+R	23
5.1 Pomoc publiczna	23
5.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	23
5.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Infrastruktura B+R	23
5.3.1 Grunty	23
5.3.2 Nieruchomości zabudowane	24
5.3.3 Środki trwałe/dostawy	24
5.3.4 Roboty budowlane	25
5.3.5 Wartości niematerialne i prawne	25
6. Wydatki kwalifikowalne modułu cyfryzacja	26
6.1 Pomoc publiczna	26
6.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	26
6.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Cyfryzacja.....	26
6.3.1 Grunty	27
6.3.2 Nieruchomości zabudowane	27
6.3.3 Środki trwałe/dostawy	28
6.3.4 Roboty budowlane	28
6.3.5 Wartości niematerialne i prawne	28
6.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	28
6.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo krajowe).....	29
6.3.8 Usługi zewnętrzne (doradztwo zagraniczne).....	29
7. Wydatki kwalifikowalne modułu zazielenienie przedsiębiorstw	30
7.1 Pomoc publiczna	30
7.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	30
7.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu zazielenienie	32
7.3.1 Grunty	32
7.3.2 Nieruchomości zabudowane	33
7.3.3 Środki trwałe/dostawy	33
7.3.4 Roboty budowlane	33
7.3.5 Wartości niematerialne i prawne	33
7.3.6 Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	34

7.3.7	Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	34
7.3.8	Dodatkowe koszty inwestycji – normy surowsze i brak norm (wyodrębnione) 35	
7.3.9	Dodatkowe koszty inwestycji – normy surowsze i brak norm (referencyjne)	35
7.3.10	Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (wyodrębnione)	36
7.3.11	Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (referencyjne)	36
7.3.12	Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (wyodrębnione)	36
7.3.13	Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (referencyjne)	37
7.3.14	Dodatkowe koszty inwestycji – efektywność energetyczna (wyodrębnione)	37
7.3.15	Dodatkowe koszty inwestycji – efektywność energetyczna (referencyjne) ..	38
7.3.16	Dodatkowe koszty inwestycji - nowe instalacje kogeneracji (referencyjne) .	38
7.3.17	Dodatkowe koszty inwestycji – konwersja w kogenerację (wyodrębnione) .	39
7.3.18	Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (wyodrębnione)	39
7.3.19	Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (referencyjne)	39
7.3.20	Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (małe instalacje)	40
7.3.21	Dodatkowe koszty – jednostka wytwórcza efektywny energetycznie system (referencyjne)	40
7.3.22	Dodatkowe koszty inwestycji na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (referencyjne)	40
7.3.23	Usługi zewnętrzne (de minimis)	41
8.	Wydatki kwalifikowalne modułu kompetencje	42
8.1	Pomoc publiczna	42
8.2	Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	42
8.3	Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Kompetencje	42
8.3.1	Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone) ...	42
8.3.2	Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe rzeczywiste)	43
8.3.3	Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe zagraniczne)	43
9.	Wydatki kwalifikowalne modułu internacjonalizacja	44
9.1	Pomoc publiczna	44
9.2	Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	44

9.3	Kategorie wydatków w ramach modułu Internacjonalizacja	44
9.3.1	Dostawy (inne niż środki trwałe) (udział w targach)	44
9.3.2	Usługi zewnętrzne (udział w targach).....	45
9.3.3	Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w targach)	45
9.3.4	Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych).....	45
9.3.5	Usługi zewnętrzne (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych).....	46
9.3.6	Usługi zewnętrzne (organizacja przyjazdowych misji gospodarczych o randze międzynarodowej).....	46
9.3.7	Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	47
9.3.8	Usługi zewnętrzne rezerwacja targów (de minimis)	47
9.3.9	Podatki i opłaty (prawa własności przemysłowej)	47
9.3.10	Usługi zewnętrzne (prawa własności przemysłowej).....	47
9.3.11	Usługi zewnętrzne – wstępne orzeczenie (de minimis)	48
	Tabele intensywności wsparcia	49

1. Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków w projekcie

Pojęcia „wydatki kwalifikowalne” i „koszty kwalifikowalne” są stosowane w Przewodniku zamiennie.

1.1 Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach pomocy publicznej oraz pomocy de minimis

Maksymalne progi wartości dofinansowania i jej intensywności oraz rodzaje wydatków kwalifikowalnych wskazane w Przewodniku wynikają z zasad udzielania pomocy publicznej uregulowanych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (dalej: **rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014**) oraz zasad udzielania pomocy *de minimis* uregulowanych w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (dalej: **Rozporządzenie 1407/2013**).

Wartość pomocy publicznej w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy udzielonych w projekcie nie może przekroczyć progów wskazanych w art. 4 **rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014**, które dla poszczególnych przeznaczeń pomocy wynoszą:

- a) regionalna pomoc inwestycyjna (art. 14) – „dostosowana kwota” pomocy obliczona zgodnie z mechanizmem określonym w art. 2 pkt 20 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 dla inwestycji, której koszty kwalifikowalne wynoszą **100 mln EUR**;
- b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18): **2 mln EUR**;
- c) pomoc na udział MŚP w targach (art. 19): **2 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie**;
- d) pomoc na projekty badawczo-rozwojowe (art. 25) w przypadku modułu B+R:
  - i. jeśli moduł obejmuje głównie badania przemysłowe: **20 mln EUR**
Dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych modułu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań przemysłowych;
  - ii. jeśli moduł obejmuje głównie eksperymentalne prace rozwojowe: **15 mln EUR**
Dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych modułu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii eksperymentalnych prac rozwojowych.
- e) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28): **5 mln EUR**;
- f) pomoc szkoleniowa (art. 31): **2 mln EUR**;

- g) pomoc inwestycyjna umożliwiającą przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych (art. 36): **15 mln EUR**;
- h) pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych (art. 37): **15 mln EUR**;
- i) pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną (art. 38): **15 mln EUR**;
- j) pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji (art. 40): **15 mln EUR**;
- k) pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych (art. 41): **15 mln EUR**;
- l) pomoc inwestycyjną na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy (art. 46): **15 mln EUR** na jednostkę wytwórczą;
- m) pomoc inwestycyjna na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (art. 47): **15 mln EUR**.

Pomoc de minimis może być udzielona pod warunkiem, że łącznie z inną pomocą de minimis lub pomocą de minimis w rolnictwie i rybołówstwie, otrzymaną w danym roku podatkowym oraz w ciągu 2 poprzedzających lat podatkowych z różnych źródeł i w różnych formach, **nie przekroczy kwoty wskazanej w Rozporządzeniu 1407/2013, która obecnie wynosi 200 000 euro dla jednego przedsiębiorcy**, a w przypadku przedsiębiorcy prowadzącego działalność w sektorze transportu drogowego towarów – 100 000 euro dla jednego przedsiębiorcy. Do celów ustalenia dopuszczalnego pułapu pomocy de minimis przez jednego przedsiębiorcę rozumie się jedno przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 2 ust. 2 **Rozporządzenia 1407/2013**. Wnioskowana pomoc de minimis nie może przekroczyć ww. limitów.

Koszty de minimis mogą zostać poniesione najwcześniej po dniu złożenia wniosku, z wyjątkiem wybranych kosztów objętych pomocą de minimis wskazanych w poszczególnych modułach.

Aby ustalić, czy przestrzegane są ww. maksymalne progi pomocy oraz progi maksymalnej intensywności pomocy (wskazane w poszczególnych modułach), należy wziąć pod uwagę **warunki kumulacji** wskazane w art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, tj. przy obliczaniu uwzględnia się całkowitą kwotę pomocy w ramach danego przeznaczenia pomocy **w ramach projektu**.

Do przeliczenia na EUR wysokości udzielonego dofinansowania w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy w projekcie, stosowany jest kurs średni walut obcych – ogłaszany przez Narodowy Bank Polski – obowiązujący w dniu zawarcia umowy o dofinansowanie, a w przypadku zmiany – w dniu zawarcia aneksu do umowy o dofinansowanie.

1.2 Zasady kwalifikowalności podatku VAT

Podatek VAT co do zasady stanowi wydatek niekwalifikowalny w projekcie.

Podatek VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny w ramach projektu tylko wtedy, gdy:

1. Wnioskodawcy nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT na podstawie przepisów o VAT obowiązujących w naszym kraju;
2. żadnemu innemu podmiotowi zaangażowanemu w realizację projektu lub wykorzystującemu do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej, jak i operacyjnej, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

Za posiadanie prawa do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, o którym mowa powyżej, nie uznaje się możliwości określonej w art. 113 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ani przypadku wskazanego w art. 90 ust. 10 pkt 2 tej ustawy.

2. Wkład własny

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w projekcie.

Wkład własny może zostać wniesiony wyłącznie w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku lub kasy w trakcie trwania projektu). Wkład własny Wnioskodawcy nie może pochodzić ze środków publicznych, w tym dotacji/subwencji z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Oznacza to środki finansowe wnoszone przez Wnioskodawcę, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i które nie zostaną Wnioskodawcy przekazane w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Wnioskodawcy).

3. Wydatki kwalifikowalne modułu B+R

3.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module B+R na podstawie **art. 25 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014** jako pomoc na projekty badawczo-rozwojowe.

3.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Jeśli projekt składa się z więcej niż jednego modułu, wydatki kwalifikowalne modułu B+R muszą wynosić minimum 20% wydatków kwalifikowalnych całego projektu.

Minimalna wysokość wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu wynosi:

- w przypadku modułu B+R realizowanego **przez MŚP – bez limitu,**
- w przypadku modułu B+R realizowanego przez **duże przedsiębiorstwo - 1 mln zł.**

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na prowadzenie projektów badawczo-rozwojowych nie może przekroczyć:

- a) 50% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku badań przemysłowych;
- b) 25% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych.

Intensywność może zostać zwiększona do maksymalnie 80% kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:

- a) o 10% dla średnich przedsiębiorców,
- b) o 20% dla mikro- i małych przedsiębiorców,
- c) o 15% gdy wyniki prac B+R przeprowadzonych w ramach modułu zostaną **szeroko rozpowszechnione** podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz, bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego.

W przypadku ubiegania się o zwiększenie intensywności (premia) z tytułu **szerokiego rozpowszechniania** wyników prac B+R należy zadeklarować we wniosku, że w okresie do 5 lat od zakończenia modułu B+R jego wyniki zostaną:

- 1) zaprezentowane na co najmniej 3 konferencjach naukowych lub technicznych, w tym co najmniej 1 o randze ogólnokrajowej, lub

- 2) opublikowane w co najmniej 2 czasopismach naukowych lub technicznych (zawartych w wykazie czasopism opublikowanym przez MEiN¹, aktualnym na dzień przyjęcia artykułu do druku), lub
- 3) opublikowane w powszechnie dostępnych bazach danych, zapewniających swobodny dostęp do uzyskanych wyników badań, lub
- 4) w całości rozpowszechnione za pośrednictwem oprogramowania bezpłatnego lub oprogramowania z licencją otwartego dostępu.

Intensywność wsparcia w module B+R została przedstawiona w Tabeli nr 1.

3.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu B+R

3.3.1 Personel projektu

W ramach kategorii kwalifikowalne jest wyłącznie wynagrodzenie personelu projektu badawczo-rozwojowego będącego przedmiotem modułu B+R - pracowników **kadry naukowo-badawczej**, tj. pracowników badawczych, pracowników technicznych, pozostałych pracowników pomocniczych:

- a) zatrudnionych na umowę o pracę,
- b) zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- c) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą będących Wnioskodawcą,
- d) osób współpracujących w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z Wnioskodawcą będącym osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą.

Wydatki są kwalifikowalne wyłącznie w zakresie i przez okres zaangażowania personelu projektu w realizację projektu badawczego, będącego przedmiotem modułu B+R.

W przypadku wykonywania przez dany personel jakichkolwiek zadań związanych z zarządzaniem, nadzorem lub koordynacją projektem badawczo-rozwojowym będącym przedmiotem modułu B+R lub zarządzeniem modułem B+R lub zarządzaniem projektem (składającym się także z innych modułów niż moduł B+R), koszt jego wynagrodzenia jest niekwalifikowalny w kategorii Personel projektu. Koszt wynagrodzenia takich osób (np. kierownika projektu, kierownika prac rozwojowych, kierownika merytorycznego) stanowi w całości wydatek kwalifikowalny w kategorii Koszty pośrednie (ogólne).

Koszt zaangażowania **osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą będącej Wnioskodawcą** jest kwalifikowalny pod warunkiem wyraźnego wskazania tej formy zaangażowania we wniosku wraz z zakresem obowiązków tej osoby i kosztem jej zaangażowania rozliczanego na podstawie noty księgowej.

---

¹ Wykaz opublikowany na stronie www.gov.pl

Wydatek kwalifikowalny stanowią następujące składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia pracowników:

- 1) wynagrodzenie zasadnicze;
- 2) premie lub nagrody (z wyjątkiem nagród jubileuszowych), jeśli: wynikają one z regulaminu wynagrodzeń, który ustala jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z FENG), lub regulaminu pracy, lub innych przepisów prawa pracy oraz obowiązują co najmniej 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku; ale jeśli organizacja Wnioskodawcy powstała później, wystarczy spełnienie warunku zgodności z ww. regulaminami oraz przepisami prawa pracy;
- 3) dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;
- 4) dodatek za wieloletnią pracę i dodatek funkcyjny;
- 5) wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych w miesiącu, w którym korzystał on z urlopu, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- 6) wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu, gdy był on niezdolny do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- 7) dodatkowe wynagrodzenie roczne wynikające z przepisów prawa pracy wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe – proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania w projekcie;
- 8) składka na:
  - a) ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny, Pracownicze Plany Kapitałowe,
  - b) ubezpieczenie rentowe,
  - c) ubezpieczenie chorobowe,
  - d) ubezpieczenie zdrowotne,
  - e) ubezpieczenie wypadkowe;
  - f) składka na Fundusz Pracy;
  - g) składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
  - h) zaliczka na podatek dochodowy;
  - i) odpisy na ZFŚŚ.

Zatrudnienie lub oddelegowanie personelu do realizacji zadań związanych z realizacją projektu badawczo-rozwojowego będącego przedmiotem modułu B+R musi być odpowiednio uwzględnione w umowie o pracę, porozumieniu lub zakresie czynności służbowych pracownika lub w opisie stanowiska pracy poprzez wskazanie w szczególności zadań wykonywanych w ramach projektu.

Jeżeli stosunek pracy pracownika Wnioskodawcy jedynie w części obejmuje zadania w ramach projektu badawczo-rozwojowego, koszt wynagrodzenia jest kwalifikowalny pod warunkiem, że:

- a) zadania związane z realizacją projektu zostaną wyraźnie wyodrębnione w umowie o pracę, porozumieniu lub zakresie czynności służbowych pracownika lub opisie stanowiska pracy,
- b) zakres zadań związanych z realizacją projektu stanowi podstawę do określenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu w stosunku do czasu pracy wynikającego z umowy o pracę tego pracownika,
- c) koszt wynagrodzenia personelu projektu odpowiada proporcji, o której mowa w lit. b, chyba, że zakres odpowiedzialności, złożoność lub poziom wymaganych kompetencji na danym stanowisku uzasadnia różnicę w udziale wydatku do czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy.

Ponadto, koszt wynagrodzenia jest kwalifikowalny pod warunkiem, że:

- a) obciążenie wynikające z zaangażowania zawodowego danej osoby nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie,
- b) łączne zaangażowanie zawodowe personelu projektu w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy UE oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych Wnioskodawcy i innych podmiotów (niezależnie od formy zaangażowania) nie przekracza 276 godzin miesięcznie; do ww. limitu wlicza się okres urlopu wypoczynkowego oraz czas niezdolności do pracy wskutek choroby, natomiast nie wlicza się innych nieobecności pracownika (np. urlop bezpłatny, rodzicielski i macierzyński).

Przed zaangażowaniem osoby do projektu Wnioskodawca musi zweryfikować spełnienie ww. warunku (weryfikacji można dokonać posiłkując się pisemnym oświadczeniem złożonym przez osobę mającą być zaangażowaną do projektu). Warunek ten powinien być spełniony w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w tym projekcie, przy czym w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w zakresie spełnienia tego warunku za niekwalifikowalne należy uznać wynagrodzenie personelu projektu (w całości lub w części) w tym projekcie, w ramach którego zaangażowanie personelu projektu spowodowało naruszenie tego warunku.

3.3.2 Usługi zewnętrzne (podwykonawstwo)

W ramach kategorii usługi zewnętrzne (podwykonawstwo) kwalifikowalne są koszty badań wykonywanych na podstawie umowy oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu badawczo-rozwojowego.

Podwykonawstwem nie są czynności pomocnicze niezbędne do wykonania zadań projektowych, takie jak usługi prawne, księgowość, podatkowe lub reklamowe (tego rodzaju koszty pokrywane są w ramach kosztów pośrednich (ogólnych)).

Limit na podwykonawstwo, tzn.: wartość prac realizowanych na zasadzie podwykonawstwa wynosi **70%** kosztów kwalifikowalnych badań przemysłowych i prac rozwojowych ponoszonych w module B+R.

Koszty usług zewnętrznych (podwykonawstwa) nie zaliczają się do podstawy naliczania kosztów pośrednich modułu.

3.3.3 Amortyzacja (aparatura i sprzęt)

W ramach kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne aparatury naukowo-badawczej i sprzętu wykorzystywanych w celu prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych albo tylko prac rozwojowych wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego modułu B+R;

Odpisy amortyzacyjne stanowią wydatek kwalifikowalny, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- a) aparatura i sprzęt w momencie zakupu jest środkiem trwałym,
- b) aparatura i sprzęt jest niezbędna do prawidłowej realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu i bezpośrednio wykorzystywana w projekcie;
- c) aparatura i sprzęt do badań przemysłowych lub prac rozwojowych projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych Wnioskodawcy;
- d) odpisy amortyzacyjne są obliczane na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkowości Wnioskodawcy;
- e) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie aparatura i sprzęt jest wykorzystywana do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych modułu;
- f) jeśli aparatura i sprzęt jest wykorzystywana także w innych celach niż realizacja modułu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych modułu;
- g) zakup aparatury i sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- h) zakup aparatury i sprzętu nie został rozliczony ani przedstawiony do rozliczenia jako koszt kwalifikowalny projektu;
- i) odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury i sprzętu, która została zakupiona w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Jeżeli Wnioskodawca nie jest zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosuje odpowiednie przepisy podatkowe.

3.3.4 Amortyzacja (budynki)

W ramach kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne budynków odpowiadające okresowi realizacji modułu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku wykorzystywania budynków także w innych celach niż realizacja modułu – kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu.

3.3.5 Nieruchomości

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty gruntów, które w całości lub części będą wykorzystywane bezpośrednio na potrzeby prowadzonych badań przemysłowych, prac rozwojowych.

Koszty gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych prowadzonych w ramach modułu.

Kwalifikowalne są takie koszty gruntów, jak:

- a) dzierżawa gruntów – tylko raty czynszu dzierżawnego - kwalifikowalna jest tylko ta część kosztów, która odpowiada proporcji wykorzystania gruntów w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu;
- b) wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste - kwalifikowalna jest tylko ta część kosztów, która odpowiada proporcji wykorzystania gruntów w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu.

3.3.6 Wartości niematerialne i prawne

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych² nabytych od osób trzecich na warunkach rynkowych – w formie patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., wykorzystywanych, aby prowadzić badania przemysłowe lub prace rozwojowe.

---

² Zgodnie z ustawą o rachunkowości: wartości niematerialne i prawne to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki.

3.3.7 Dostawy (inne niż środki trwałe)

W ramach kategorii kwalifikowalne są wydatki związane z dostawami, czyli koszty zakupu materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją prac B+R w module.

Kwalifikowalne są koszty:

- a) materiałów i środków eksploatacyjnych niezbędnych do realizacji prac B+R np. koszty surowców, półproduktów, odczynników;
- b) sprzętu laboratoryjnego wykorzystywanego do prac B+R, tj. koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z polityką rachunkowości Wnioskodawcy;
- c) utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji, w jakiej są wykorzystywane do prac B+R;
- d) eksploatacji aparatury naukowo-badawczej;
- e) zakupu elementów służących do budowy prototypu i na stałe zainstalowanych w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej.

3.3.8 Usługi zewnętrzne (koszty operacyjne)

Kwalifikowalne są koszty operacyjne dotyczące:

- a) pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję innych kategorii;
- b) opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- c) usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac badawczych;
- d) wynajmu/leasingu aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń wykorzystywanych w celu prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych albo tylko prac rozwojowych wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego projektu;
- e) wynajmu powierzchni laboratoryjnej, wykorzystywanej do prac B+R projektu (oznacza wynajęcie przez Wnioskodawcę laboratorium wraz z wyposażeniem do prowadzenia w nim badań przez personel Wnioskodawcy). Powierzchnia laboratoryjna finansowana w ramach tej kategorii to powierzchnia przystosowana do przeprowadzania badań, np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń, bez aparatury badawczej.

3.3.9 Koszty pośrednie (ogólne)

Koszty pośrednie modułu stanowią koszty niezbędne do realizacji modułu B+R, **których nie można bezpośrednio przypisać do głównego celu modułu B+R**, w szczególności wynagrodzenia kadry zarządzającej, koszty delegacji oraz koszty administracyjne związane z obsługą modułu, które nie wymagają podejmowania merytorycznych działań zmierzających do osiągnięcia celu modułu.

W ramach kosztów pośrednich finansowane są koszty ogólne, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach pozostałych kategorii.

Koszty pośrednie rozliczane są metodą ryczałtową i stanowią 25% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich dotyczących modułu B+R z wyjątkiem kosztów usług zewnętrznych (podwykonawstwo).

$$\text{Koszty pośrednie (ogólne)} = [(\text{Personel projektu} + \text{Amortyzacja (aparatura i sprzęt)} + \text{Amortyzacja (budynki)} + \text{Nieruchomości} + \text{Wartości niematerialne i prawne} + \text{Dostawy (inne niż środki trwałe)} + \text{Usługi zewnętrzne(koszty operacyjne)})] * 25\%$$

Przy kalkulacji kosztów pośrednich nie są brane pod uwagę koszty bezpośrednie podwykonawstwa.

Obliczone w ten sposób koszty traktowane są jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych, aby potwierdzić, że poniesione zostały wydatki na koszty pośrednie.

Przykładowe koszty pośrednie (ogólne) mogą obejmować:

- a) koszty koordynatora lub kierownika projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie,
- b) koszty personelu obsługowego na potrzeby funkcjonowania jednostki,
- c) koszty utrzymania powierzchni biurowych związanych z obsługą administracyjną projektu (czynsz, najem, opłaty administracyjne),
- d) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu,
- e) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych związanych z obsługą projektu,
- f) koszty usług powielania dokumentów związanych z obsługą projektu,
- g) koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych związanych z obsługą projektu,
- h) koszty ochrony budynku,
- i) koszty sprzątnięcia pomieszczeń związanych z obsługą projektu,
- j) koszty informacji i promocji.

4. Wydatki kwalifikowalne modułu wdrożenie innowacji

4.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
  - a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14);
  - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18);
  - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28);
2. Rozporządzenia 1407/2013 jako pomoc de minimis.

4.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **Regionalnej pomocy inwestycyjnej**.
Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;
- b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
- c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
- d) 50% w przypadku **pomocy de minimis** innej niż przeznaczonej na koszty zabezpieczenia umowy;
- e) 100% w przypadku **pomocy de minimis** przeznaczonej na koszty zabezpieczenia umowy.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu 3 poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

4.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Wdrożenie innowacji

W ramach **regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są koszty wskazane w pkt 4.3.1 – 4.3.5 związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014):

4.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia gruntów, jeżeli jest on niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntów, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, oraz pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

4.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli: nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem że, we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu oraz pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (4.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (4.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt

4.3.1 - 4.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz poprzemysłowych³, na których znajdują się budynki, limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

4.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia oraz leasing środków trwałych innych niż nieruchomości.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, z wyłączeniem leasingu zwrotnego.

Nabywane środki trwałe muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa, które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

4.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

4.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,

---

³ tereny opuszczone i poprzemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

- d) będą stanowiły aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

4.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępnienia przestrzeni biurowej, banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, badań, rynku, laboratoriów, usług w zakresie zdolności obliczeniowych, takie jak oferowane przez High-performance computing (HPC) koszty znakowania, testowania i certyfikacji jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

4.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

Koszty usług doradczych niezbędnych do wdrożenia innowacji świadczonych przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnętrznie u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane⁴ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

4.3.8 Podatki i opłaty

Dodatkowe zabezpieczenie umowy w formie gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej w module Wdrożenie innowacji co do zasady nie jest obowiązkowe. Instytucja udzielająca dofinansowania może jednak zażądać ustanowienia takiego zabezpieczenia, które obejmować będzie część zwrotną dofinansowania udzielanego w formie dotacji zwrotnej. Wnioskodawca może więc przewidzieć koszt tego zabezpieczenia we wniosku. Kwalifikowalne są wyłącznie wydatki na zabezpieczenie poniesione w okresie realizacji modułu.

Jeżeli koszt zabezpieczenia nie zostanie przewidziany we wniosku w Harmonogramie rzeczowo-finansowym modułu, nie będzie mógł zostać objęty dofinansowaniem.

---

⁴ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 PARP
Grupa PFR

22

Koszt ten zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców jest objęty pomocą de minimis.

5. Wydatki kwalifikowalne modułu infrastruktura B+R

5.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie **rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14)**.

5.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki nie może przekroczyć limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**.

Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

5.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Infrastruktura B+R

W **ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są następujące koszty związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014):

5.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia gruntów, jeżeli grunt jest niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntów, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

5.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (5.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (5.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 5.3.1 - 5.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁵, na których znajdują się budynki, limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

5.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia lub leasingu środków trwałych, innych niż nieruchomości.

---

⁵ tereny opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, z wyłączeniem leasingu zwrotnego.

Nabywane środki trwałe, muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa, które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

5.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

5.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

6. Wydatki kwalifikowalne modułu cyfryzacja

6.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
  - a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14),
  - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18),
  - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28)
2. Rozporządzenia 1407/2013 jako pomoc de minimis.

6.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**.
Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;
- b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
- c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
- d) 50% w przypadku **pomocy de minimis**.

6.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Cyfryzacja

W ramach **regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są koszty wskazane w pkt 6.3.1 – 6.3.5 związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014).

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

6.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia prawa własności gruntów, jeżeli: grunt jest niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntu, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

6.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (6.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (6.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 6.3.1 - 6.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁶, na których

---

⁶ tereny opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

znajdują się budynki, limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

6.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia lub leasingu środków trwałych, innych niż nieruchomości.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, o ile we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, z wyłączeniem leasingu zwrotnego.

Nabywane środki trwałe, muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

6.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

6.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

6.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępniania banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, usług w zakresie zdolności obliczeniowych, takie jak oferowane przez High-performance computing (HPC), znakowania,

testowania i certyfikacji jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

6.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo krajowe)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu Cyfryzacja świadczonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane⁷ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Wnioskodawca szacuje liczbę godzin doradztwa świadczonego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, niezbędną do realizacji modułu Cyfryzacja. Koszt kwalifikowalny Wnioskodawca wylicza jako iloczyn stawki jednostkowej za godzinę zegarową doradztwa w obszarze cyfryzacji wynoszącej **249,00 zł netto**, oraz oszacowanej liczby godzin doradztwa. **Koszt ten jest rozliczany metodą uproszczoną na podstawie stawek jednostkowych.**

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

6.3.8 Usługi zewnętrzne (doradztwo zagraniczne)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu Cyfryzacja świadczonych przez doradców zewnętrznych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Usługi realizowane wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane⁸ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

---

⁷ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

⁸ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

7. Wydatki kwalifikowalne modułu zazielenienie przedsiębiorstw

7.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
  - a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14);
  - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18);
  - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28);
  - d) pomoc inwestycyjną umożliwiającą przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych (art. 36);
  - e) pomoc inwestycyjną na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych (art. 37);
  - f) pomoc inwestycyjną na środki wspierające efektywność energetyczną (art. 38);
  - g) pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji (art. 40);
  - h) pomoc inwestycyjną na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych (art. 41);
  - i) pomoc inwestycyjną na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy (art. 46);
  - j) pomoc inwestycyjną na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (art. 47).
2. Rozporządzenia 1407/2013 jako pomoc de minimis.

7.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**. Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;

- b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
- c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
- d) 40% w przypadku pomocy inwestycyjnej umożliwiającej przedsiębiorstwom **zastosowanie norm surowszych niż normy unijne** w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych;
- e) 20, 15 lub 10% odpowiednio dla mikro- i małego, średniego i dużego przedsiębiorcy, w przypadku pomocy inwestycyjnej na **wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych** dla inwestycji zakończonych **wcześniej niż trzy lata** przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej;
- f) 15, 10 lub 5% odpowiednio dla mikro- i małego, średniego i dużego przedsiębiorcy, w przypadku pomocy inwestycyjnej na **wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych** dla inwestycji zakończonych w okresie **od roku do trzech lat** przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej;
- g) 30% w przypadku pomocy inwestycyjnej na środki wspierające **efektywność energetyczną**;
- h) 45% w przypadku pomocy na inwestycje w układy **wysokosprawnej kogeneracji**;
- i) 45% w przypadku pomocy inwestycyjnej na **propagowanie energii ze źródeł odnawialnych**, dla których koszty kwalifikowalne zostały obliczone zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 41 ust. 6 lit. a) lub b) rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014;
- j) 30% w przypadku pomocy inwestycyjnej **na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych**, dla których koszty kwalifikowalne zostały obliczone zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 41 ust. 6 lit c);
- k) 45% w przypadku pomocy inwestycyjnej na **efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy**;
- l) 35% w przypadku pomocy inwestycyjnej na **recykling i ponowne wykorzystanie odpadów**;
- m) 50% w przypadku **pomocy de minimis**.

Dla rodzajów pomocy wymienionych w lit. d) oraz od g) do l) intensywność może zostać **zwiększona o:**

- 10 % - dla średnich przedsiębiorców,
- 20% - dla mikro i małych przedsiębiorców.

Dodatkowo dla rodzajów pomocy wymienionych od litery d) do l) intensywność może zostać **zwiększona o:**

- 5 % - dla inwestycji usytuowanych na obszarze województw dolnośląskiego i wielkopolskiego, a także następujących gmin regionu warszawskiego stołecznego: Baranów, Błonie, Dąbrówka, Dobrze, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jadów, Jaktorów, Kałuszyn, Kampinos, Kołbiel, Latowicz, Leoncin, Leszno, Mrozy,

- Nasielsk, Osieck, Prażmów, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka, Tarczyn, Tłuszcz, Zakroczym i Żabia Wola,
- 15% - dla inwestycji usytuowanych na obszarze województw: kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego lub zachodniopomorskiego i regionu mazowieckiego regionalnego.

Projekty realizowane na obszarach gmin regionu warszawskiego stołecznego, innych niż wskazane powyżej, nie kwalifikują się w ogóle do zwiększenia intensywności pomocy związanej z lokalizacją inwestycji.

Intensywność wsparcia w poszczególnych regionach i dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców w zakresie pomocy na ochronę środowiska (lit. d) - I) została przedstawiona w Tabeli nr 3.

7.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu zazielenienie

W ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej kwalifikowalne są koszty związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014) wymienione w punktach od 7.3.1 do 7.3.5:

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

7.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia prawa własności gruntu, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

7.3.2. Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędną do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (7.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (7.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 7.3.1 - 7.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁹, na których znajdują się budynki, limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

7.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia.

Nabywane środki trwałe muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

7.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

7.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

---

⁹ tereny y opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

7.3.6 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu, w szczególności przeprowadzenia środowiskowej oceny cyklu życia (LCA - Life Cycle Assessment), oceny śladu środowiskowego produktu (PEF - Product Environmental Footprint) świadczonych przez doradców zewnętrznych tj. osoby fizyczne niezatrudnione u Wnioskodawcy, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które oferują usługi doradztwa. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Koszt usług realizowanych wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) jest kosztem niekwalifikowalnym.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

7.3.7 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępniania banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, znakowania, testowania i certyfikacji, w tym weryfikacji technologii środowiskowych (ETV - Environmental Technology Verification), jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług, poniesione po dniu złożenia wniosku.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95 ww. rozporządzenia), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

W ramach **pomocy inwestycyjnej umożliwiającej przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych (art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są koszty wymienione w pkt 7.3.8 – 7.3.9:

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z:

- a) podniesieniem poziomu ochrony środowiska poprzez zastosowanie norm surowszych niż obowiązujące normy unijne, niezależnie od istnienia obowiązujących norm krajowych, które są surowsze od unijnych lub

- b) podniesieniem poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych w tym zakresie.

Normy unijne oznaczają normy, o których mowa w art. 2 ust. 102 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

Wydatki kwalifikowane ustala się na dwa sposoby - jako koszty dodatkowe wyodrębnione oraz jako koszty dodatkowe referencyjne.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.8 Dodatkowe koszty inwestycji – normy surowsze i brak norm (wyodrębnione)

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty, które są związane bezpośrednio z podniesieniem poziomu ochrony środowiska i można je wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję.

7.3.9 Dodatkowe koszty inwestycji – normy surowsze i brak norm (referencyjne)

Jeżeli kosztów inwestycji w podniesienie poziomu ochrony środowiska nie da się wyodrębnić jako oddzielną inwestycję, określa się je przez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została by przeprowadzona w przypadku braku dofinansowania. Inwestycja podobna mniej przyjazna środowisku oznacza porównywalną pod względem technicznym inwestycję o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel).

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku to różnica między kosztami obydwu inwestycji, która jednocześnie stanowi koszt bezpośrednio związany z podniesieniem poziomu ochrony środowiska.

W ramach **pomocy inwestycyjnej na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych (art. 37 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są wydatki wymienione w pozycjach od 7.3.10 do 7.3.13:

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska poprzez stosowanie unijnych norm

przyjętych, lecz jeszcze nieobowiązujących. Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

Realizacja i zakończenie inwestycji muszą mieć miejsce **co najmniej rok** przed datą wejścia w życie danej normy, przy czym intensywność pomocy zależy od tego, czy jest to **co najmniej 3 lata** przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej czy w okresie **od roku do trzech lat** przed dniem wejścia w życie nowej normy unijnej (o czym mowa w pkt 7.2 lit. e) – f)). Z tego względu poniżej wskazane są odrębne kategorie wydatków w tym zakresie.

Wydatki kwalifikowane ustala się na dwa sposoby: jako koszty dodatkowe wyodrębnione oraz jako koszty dodatkowe referencyjne.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.10 Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (wyodrębnione)

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się te koszty, które są związane bezpośrednio z podniesieniem poziomu ochrony środowiska i można je wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję.

7.3.11 Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (referencyjne)

Jeżeli kosztów inwestycji w podniesienie poziomu ochrony środowiska nie da się wyodrębnić jako oddzielną inwestycję, określa się je przez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie zostałaby przeprowadzona w przypadku braku dofinansowania

Inwestycja podobna mniej przyjazna środowisku oznacza porównywalną pod względem technicznym inwestycję o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel).

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku to różnica między kosztami obydwu inwestycji, która jednocześnie stanowi koszt bezpośrednio związany z podniesieniem ochrony środowiska.

7.3.12 Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (wyodrębnione)

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się te koszty, które są związane bezpośrednio z podniesieniem poziomu ochrony środowiska i można je wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję.

7.3.13 Dodatkowe koszty inwestycji – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (referencyjne)

Jeżeli kosztów inwestycji w podniesienie poziomu ochrony środowiska nie da się wyodrębnić jako oddzielną inwestycję, określa się je przez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została by przeprowadzona w przypadku braku dofinansowania. Inwestycja podobna mniej przyjazna środowisku oznacza porównywalną pod względem technicznym inwestycję o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel).

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku to różnica między kosztami obydwu inwestycji, która jednocześnie stanowi koszt bezpośrednio związany z podniesieniem ochrony środowiska.

W ramach **pomocy inwestycyjnej na środki wspierające efektywność energetyczną (art. 38 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są koszty wymienione w pozycjach od 7.3.14 do 7.3.15.

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, o której mowa w art. 2 ust. 103 ww. rozporządzenia.

Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, nie uznaje się za kwalifikowalne.

Pomoc nie może zostać przyznana w przypadku, gdy usprawnienia związane z osiągnięciem wyższej efektywności energetycznej są realizowane w celu zapewnienia przestrzegania przez wnioskodawcę już przyjętych norm unijnych, nawet jeżeli normy te jeszcze nie obowiązują.

Wydatki kwalifikowalne ustala się na dwa sposoby: jako koszty dodatkowe wyodrębnione oraz jako koszty dodatkowe referencyjne.

Wydatki kwalifikowane ustala się na dwa sposoby: jako koszty dodatkowe wyodrębnione oraz jako koszty dodatkowe referencyjne.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.14 Dodatkowe koszty inwestycji – efektywność energetyczna (wyodrębnione)

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się te koszty, które są związane bezpośrednio i w całości z efektywnością energetyczną i można je wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję.

7.3.15 Dodatkowe koszty inwestycji – efektywność energetyczna (referencyjne)

Jeżeli kosztów inwestycji w podniesienie efektywności energetycznej nie da się wyodrębnić jako oddzielną inwestycję, określa się je przez odniesienie do podobnej, mniej efektywnej energetycznie inwestycji, która prawdopodobnie zostałaby przeprowadzona w przypadku braku dofinansowania. Inwestycja podobna mniej przyjazna środowisku oznacza porównywalną pod względem technicznym inwestycję o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel).

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku to różnica między kosztami obydwu inwestycji, która jednocześnie stanowi koszt bezpośrednio związany z podniesieniem poziomu ochrony środowiska.

W ramach **pomocy inwestycyjnej w układy wysokosprawnej kogeneracji (art. 40 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są koszty wymienione w pozycjach od 7.3.16 do 7.3.17:

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe i konieczne do tego, aby:

- a) instalacja mogła funkcjonować jako wysokosprawna instalacja kogeneracyjna w porównaniu z konwencjonalną instalacją energii elektrycznej lub grzewczej o takiej samej mocy lub
- b) zmodernizować (w tym tzw. konwersja) istniejącą instalację spełniającą próg wysokiej sprawności w celu uzyskania wyższej sprawności.

Definicja kogeneracji zawarta jest w art. 2 ust. 108 ww. rozporządzenia, natomiast definicja wysokosprawnej kogeneracji zawarta jest w art. 2 ust. 107.

Pomoc może zostać przyznana wyłącznie na moce nowo zainstalowane lub odnowione. Wydatki kwalifikowane ustala się na dwa sposoby: jako koszty dodatkowe wyodrębnione oraz jako koszty dodatkowe referencyjne.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.16 Dodatkowe koszty inwestycji - nowe instalacje kogeneracji (referencyjne)

W przypadku nowych instalacji opisanych powyżej w lit. a) kosztami kwalifikowanymi będzie różnica pomiędzy kosztami planowanej do realizacji inwestycji w wysokosprawną kogenerację a kosztami inwestycji w konwencjonalną instalację energii elektrycznej lub grzewczej o takiej samej mocy. Intensywność dofinansowania, o której mowa w pkt 7.2 lit h) dotyczy w tym przypadku wskazanej wyżej różnicy w kosztach.

7.3.17 Dodatkowe koszty inwestycji – konwersja w kogenerację (wyodrębnione)

W przypadku modernizacji instalacji opisanych powyżej w lit. b) kosztami kwalifikowanymi będą wydatki bezpośrednio związane z modernizacją instalacji.

W ramach pomocy **inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych (art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są wydatki wymienione w pozycjach od 7.3.18 do 7.3.20:

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z propagowaniem energii ze źródeł odnawialnych, o której mowa w art. 2 ust. 109 ww. rozporządzenia.

Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

Pomoc na wydatki związane z inwestycją na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, nie może zostać przyznana w przypadkach, o których mowa w art. 41 pkt. 3 – 5 ww. rozporządzenia. Pomoc przyznawana jest wyłącznie na nowe instalacje.

Wydatki kwalifikowane ustala się na trzy sposoby: jako koszty dodatkowe wyodrębnione, jako koszty dodatkowe referencyjne oraz koszty małych instalacji.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.18 Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (wyodrębnione)

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty, które są związane bezpośrednio i w całości z propagowaniem energii ze źródeł odnawialnych i można je wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, na przykład jako łatwy do wyodrębnienia dodatkowy element w już istniejącym obiekcie.

7.3.19 Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (referencyjne)

Jeżeli kosztów inwestycji w propagowanie energii ze źródeł odnawialnych nie da się wyodrębnić jako oddzielną inwestycję, określa się je przez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku dofinansowania. Inwestycja podobna mniej przyjazna środowisku oznacza porównywalną pod względem technicznym inwestycję o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel).

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku, to różnica między kosztami obydwu inwestycji, która jednocześnie stanowi koszt bezpośrednio związany z podniesieniem ochrony środowiska. Intensywność dofinansowania, o której mowa w pkt. 7.2 lit i) dotyczy w tym przypadku wskazanej wyżej różnicy w kosztach.

7.3.20 Dodatkowe koszty inwestycji – OZE (małe instalacje)

Koszty w tej kategorii mogą dotyczyć wyłącznie mikro instalacji, o których mowa w art. 2 pkt 19) ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2022 poz. 1378 z późn.zm.).

Jeżeli koszty inwestycji dotyczą mikro instalacji, za koszty kwalifikowalne uznaje się w tej kategorii całkowite koszty inwestycji w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska.

7.3.21 Dodatkowe koszty – jednostka wytwórcza efektywny energetycznie system (referencyjne)

Koszty te **objęte są pomocą z art. 46 rozporządzenia nr 651/2014) Komisji (UE).**

Kwalifikowalne są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z budową, rozbudową lub odnowieniem jednej lub większej liczby jednostek wytwórczych w celu ich eksploatacji jako efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego, o którym mowa w art. 2 ust. 124 ww. rozporządzenia w porównaniu z konwencjonalną jednostką wytwórczą.

Inwestycja musi stanowić integralną część efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.22 Dodatkowe koszty inwestycji na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (referencyjne)

Koszty te **objęte są pomocą z art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.**

Kwalifikowalne są tylko i wyłącznie koszty dodatkowe, konieczne i bezpośrednio związane z realizacją inwestycji prowadzącej do lepszej lub bardziej wydajnej działalności w zakresie recyklingu lub ponownego użycia w porównaniu z konwencjonalnym procesem związanym z działalnością w zakresie ponownego użycia i recyklingu o tej samej mocy produkcyjnej, jaki by powstał w przypadku braku dofinansowania.

Koszty kwalifikowalne w tym przypadku, to różnica między kosztami planowanej inwestycji a inwestycją w konwencjonalny proces związany z działalnością w zakresie ponownego użycia i recyklingu. Intensywności dofinansowania, o której mowa w pkt. 7.2 lit I) dotyczy w tym przypadku wskazanej wyżej różnicy w kosztach.

Ponadto, inwestycja, o której mowa wyżej:

- a) musi wykraczać poza aktualny stan techniki, o którym mowa w art. 2 ust. 129 ww. rozporządzenia, co Wnioskodawca jest zobowiązany wykazać i uzasadnić we Wniosku o dofinansowanie;

- b) nie może wpływać jedynie na zwiększenie popytu na materiały przeznaczone do recyklingu bez równoczesnego zwiększenia ich pozysku.

Pomoc inwestycyjna na recykling może być przyznana recykling i ponowne wykorzystanie odpadów wytwarzanych przez innych przedsiębiorców oraz w sytuacji, gdy przetworzone materiały pochodzące z recyklingu lub ponownie użyte zostałyby usunięte lub przetworzone w inny mniej przyjazny dla środowiska sposób.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

W ramach kategorii od 7.3.8 do 7.3.22 suma kosztów gruntów i nieruchomości zabudowanych nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych modułu; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych¹⁰, na których znajdują się budynki, limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

7.3.23 Usługi zewnętrzne (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowane są następujące koszty usług zewnętrznych:

- a) przeprowadzenia środowiskowej oceny cyklu życia (LCA, Life Cycle Assessment) lub oceny śladu środowiskowego produktu (PEF, Product Environmental Footprint),
- b) koszty audytu energetycznego

poniesione przez Wnioskodawcę nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

Koszty objęte literą a) są objęte pomocą de minimis zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorców. Koszty objęte literą b) są objęte pomocą de minimis dla MŚP.

---

¹⁰ tereny y opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

8. Wydatki kwalifikowalne modułu kompetencje

8.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, jako **pomoc szkoleniową** (art. 31).

8.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limit wydatków kwalifikowalnych w module Kompetencje wynosi **15% kosztów** kwalifikowanych modułu obligatoryjnego. W przypadku, gdy w ramach projektu Wnioskodawca będący MŚP planuje realizację dwóch modułów obligatoryjnych (B+R i Wdrożenie innowacji) wybiera jeden moduł obligatoryjny, który będzie podstawą wyliczenia 15%.

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na zadania dedykowane do realizacji w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

50% - w przypadku **pomocy szkoleniowej**, która może zostać zwiększona:

- o **10%** dla średnich przedsiębiorców;
- o **20%** dla mikro- i małych przedsiębiorców.

8.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Kompetencje

8.3.1 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty bezpośrednio związane z usługami szkoleniowymi świadczonymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej rozliczane na podstawie stawki jednostkowej, tj.:**

- 1) wynagrodzenia wykładowców (za czas przeprowadzenia szkolenia oraz ewentualnych konsultacji po szkoleniu, o ile są one wliczone w czas przeprowadzenia szkolenia), koszty operacyjne wykładowców takie jak koszty podróży, koszty zakwaterowania, koszty amortyzacji narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane podczas szkolenia;
- 2) koszty wynajmu sal szkoleniowych z adekwatnymi narzędziami i wyposażeniem w jakim są wykorzystywane podczas szkolenia;
- 3) koszty materiałów szkoleniowych, w tym koszty tłumaczeń związanych ze szkoleniem;

- 4) koszty administracyjne związane z organizacją i obsługą szkolenia, w tym przerwy kawowe i lunchy / posiłki serwowane w czasie szkolenia.

Rodzaj szkolenia	Stawka za godzinę zegarową (netto) na osobę
Szkolenie otwarte stacjonarne	98,00 zł
Szkolenie otwarte zdalne	79,00 zł
Szkolenie zamknięte stacjonarne	176,00 zł
Szkolenie zamknięte zdalne	141,00 zł

Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone) obliczone w oparciu o stawkę jednostkową będą uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że osoba, która jest zgłaszana na szkolenie, na dzień rozpoczęcia szkolenia ma m.in. zawartą umowę o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną lub być zatrudniona na innej podstawie. Nie musi ona stanowić personelu projektu w module B+R.

Wydatki związane ze szkoleniami prowadzonymi w celu przestrzegania obowiązkowych przepisów krajowych w zakresie szkoleń (w rozumieniu art. 31 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014), w szczególności obowiązkowych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy są wydatkami niekwalifikowanymi w module Kompetencje.

8.3.2 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe rzeczywiste)

W ramach kategorii kwalifikowalne są **koszty bezpośrednio związane z usługami szkoleniowymi świadczonymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej rozliczane na podstawie kosztów rzeczywistych, tj.:**

- 1) koszty uczestników szkolenia bezpośrednio związane ze szkoleniem, tj. koszty podróży i zakwaterowania,
- 2) koszty usług doradczych związanych ze szkoleniem.

8.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe zagraniczne)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty szkoleń realizowanych poza Rzeczpospolitą Polską** rozliczane na podstawie kosztów rzeczywistych, zgodnie z kategoriami kosztów wymienionymi w kategorii 8.3.1 oraz 8.3.2.

Zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorców koszty wskazane w pkt 8.3.1 – 8.3.3 są objęte pomocą z art. 31 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

9. Wydatki kwalifikowalne modułu internacjonalizacja

9.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
  - a) pomoc dla MSP na udział w targach (art. 19),
  - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18),
  - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28).
2. Rozporządzenia 1407/2013 jako pomoc de minimis.

9.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limit wydatków kwalifikowalnych w module Internacjonalizacja wynosi **20% kosztów** kwalifikowanych wybranego przez Wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie modułu obowiązkowego. W przypadku, gdy w ramach projektu Wnioskodawca będący MŚP planuje realizację dwóch modułów obligatoryjnych (B+R i Wdrożenie innowacji) wybiera jeden moduł obligatoryjny, który będzie podstawą wyliczenia 20%.

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na zadania dedykowane do realizacji w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) **50%** - w przypadku pomocy na udział MŚP w targach;
- b) **50%** - w przypadku pomocy na usługi doradcze na rzecz MSP;
- c) **50%** - w przypadku pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności;
- d) **50%** - w przypadku pomocy de minimis.

9.3 Kategorie wydatków w ramach modułu Internacjonalizacja

W przypadku realizacji w module działań dotyczących **umiędzynarodowienia produktów**, kwalifikowalnymi są kategorie wydatków wskazane w pkt 9.3.1-9.3.8.

W przypadku realizacji w module działań dotyczących uzyskania ochrony **praw własności przemysłowej** lub jego obrony w przypadku naruszenia, kwalifikowalnymi są kategorie wydatków wskazane w pkt 9.3.9 - 9.3.11.

9.3.1 Dostawy (inne niż środki trwałe) (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w danych targach, imprezach targowo-konferencyjnych, tj. zakup

gotowych, zindywidualizowanych elementów zabudowy stoiska wystawowego oraz nabycia lub wytworzenia oraz instalacji na stoisku wystawienniczym i widocznego elementu dekoracyjnego uwzględniającego założenia wizualizacji.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.2 Usługi zewnętrzne (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w danych targach, imprezach targowo-konferencyjnych, takie jak:

- a) koszty transportu i ubezpieczenia osób i eksponatów w związku z udziałem w targach lub imprezach targowo-konferencyjnych, tj. koszty: zakupu usług w zakresie transportu i ubezpieczenia za granicą oraz na terytorium RP osób oraz eksponatów, odprawy celnej i spedycji oraz bagażu i nadbagażu, inne niż uwzględnione w kategorii kosztów w pozycji 9.3.3;
- b) koszty wynajmu i obsługi stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w targach lub imprezach targowo-konferencyjnych;
- c) koszty utylizacji odpadów związanych z utylizacją stoiska wystawowego.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty podróży służbowych pracowników Wnioskodawcy uczestniczących w targach, imprezach targowo-konferencyjnych.

Koszty będą rozliczane na podstawie stawek jednostkowych wskazanych pkt 9.3.4.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.4 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty podróży służbowych pracowników Wnioskodawcy uczestniczących w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych.

Koszty będą rozliczane na podstawie stawek jednostkowych.

Kosztami kwalifikowalnymi rozliczanymi na podstawie **stawek jednostkowych**, o których mowa w punkcie 9.3.3 i 9.3.4, są koszty bezpośrednio związane z wyjazdami służbowymi

dotyczącymi udziału w targach, imprezach targowo-konferencyjnych oraz zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych, tzn. koszty:

- a) transportu, w tym zakupu biletów lotniczych, kolejowych, autobusowych, promowych lub wynajem lub wykorzystanie samochodu jako środka umożliwiającego dojazd na miejsce docelowe (np. targów, misji, czy imprez targowo - konferencyjnych), oraz wymagane opłaty dodatkowe, w tym za bagaż, wybór miejsca w samolocie, parking, winiety, przejazd autostradą lub inną płatną drogą,
- b) zakupu noclegów,
- c) dojazdów środkami komunikacji miejscowej lub wynajmu lub wykorzystania samochodu jako środka umożliwiającego komunikację miejscową,
- d) diet, ubezpieczenia uczestników podróży na czas wyjazdu służbowego, uzyskania niezbędnych wiz.

Obszar	Stawki jednostkowe na osobę
Europa	4 591,00 zł
USA	9 331,00 zł
Świat	7 274,00 zł
Polska	1 016,00 zł

W przypadku targów/imprez targowo-konferencyjnych/ zagranicznych gospodarczych misji wyjazdowych odbywających się w miejscu, w którym znajduje się siedziba, główne miejsce prowadzenia działalności lub oddział beneficjenta, koszty podróży służbowych są niekwalifikowalne.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.5 Usługi zewnętrzne (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji pokazów, prezentacji i degustacji produktów w zakresie promocji marki produktowej, w tym zakupu usług w tym zakresie: wynajmu niezbędnych pomieszczeń oraz sprzętu, zakupu usług tłumaczenia, zakupu usług cateringowych.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.6 Usługi zewnętrzne (organizacja przyjazdowych misji gospodarczych o randze międzynarodowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji pokazów, prezentacji i degustacji produktów w zakresie promocji marki produktowej, w tym zakupu usług w tym zakresie:

wynajmu niezbędnych pomieszczeń oraz sprzętu, zakupu usług tłumaczenia, zakupu usług cateringowych, zakupu usług hotelowych i transportowych dla uczestników przyjazdowej misji gospodarczej.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usługi doradczej w zakresie internacjonalizacji produktu. Kwalifikowalne są koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnętrznie u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane¹¹ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

9.3.8 Usługi zewnętrzne rezerwacja targów (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty rezerwacji miejsca wystawowego na targach, imprezach targowo-konferencyjnych, opłaty rejestracyjnej za udział w targach oraz wpisu do katalogu targowego.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis. Koszty mogą zostać poniesione nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

9.3.9 Podatki i opłaty (prawa własności przemysłowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty opłat urzędowych związanych z uzyskaniem lub obroną patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy lub praw z rejestracji wzoru przemysłowego.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

9.3.10 Usługi zewnętrzne (prawa własności przemysłowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne jest:

- a) pokrycie kosztów usług zawodowego pełnomocnika obejmujących przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz reprezentację przed organem ochrony własności przemysłowej;

---

¹¹ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

- b) pokrycie kosztów tłumaczenia, w tym tłumaczenia przysięgłego, dokumentacji niezbędnej do zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz prowadzenia postępowania przed właściwym krajowym, regionalnym, unijnym lub międzynarodowym organem ochrony własności przemysłowej.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

9.3.11 Usługi zewnętrzne – wstępne orzeczenie (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty wstępnego orzeczenia rzecznika patentowego o zdolności patentowej wynalazku lub zdolności ochronnej wzoru użytkowego. O tym, czy wydatek ten będzie uznany za kwalifikowalny decyduje pozytywny wynik orzeczenia potwierdzający zdolność patentową wynalazku lub zdolność ochronną wzoru użytkowego.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis. Koszty mogą zostać poniesione nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Tabele intensywności wsparcia

Tabela nr 1. Intensywności wsparcia dla projektów badawczo-rozwojowych

Status przedsiębiorcy	Badania przemysłowe	Badania przemysłowe (z uwzględnieniem premii)	Prace rozwojowe	Prace rozwojowe (z uwzględnieniem premii)
Mikro	70%	80%	45%	60%
Małe	70%	80%	45%	60%
Średnie	60%	75%	35%	50%
Duże	50%	65%	25%	40%

Tabela nr 2. Intensywności wsparcia dla regionalnej pomocy inwestycyjnej

Województwa (regiony)	Przedsiębiorstwa			
	Małe	Średnie	Duże	
lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie; mazowieckie (podregion siedlecki)	70%	60%	50%	
kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, zachodniopomorskie; region mazowiecki (podregiony: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, żyrardowski)	60%	50%	40%	
region warszawski stołeczny (obszary należące do gmin: Dąbrówka, Dobrze, Jadów, Kałuszyn, Kołbiel, Latowicz, Mrozy, Osieck, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka i Tłuszcz)	55%	45%	35%	
pomorskie, śląskie	50%	40%	30%	
dolnośląskie, wielkopolskie z wyłączeniem podregionu poznańskiego i miasta Poznań; region warszawski stołeczny (obszary należące do gmin: Baranów, Błonie, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Kampinos, Leoncin, Leszno, Nasielsk, Prażmów, Tarczyn, Zakroczym i Żabia Wola)	45%	35%	25%	
Obszar miast Poznań i Wrocław, podregion poznański	od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r.	40%	30%	20%
	od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r.	35%	25%	15%

Województwa (regiony)	Przedsiębiorstwa		
	Małe	Średnie	Duże
<p>Warszawa oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> –powiat legionowski (gminy: Legionowo, Jabłonna, Nieporęt, Wieliszew), –powiat miński (gminy: Mińsk Mazowiecki, Sulejówek, Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Jakubów, Stanisławów), –powiat otwocki (gminy: Józefów, Otwock, Celestynów, Karczew, Wiązowna), –powiat wołomiński (gminy: Kobyłka, Marki, Ząbki, Zielonka, Klembów, Poświętne, Radzymin, Wołomin), –powiat grodziski (gminy: Milanówek, Podkowa Leśna), –powiat nowodworski (gminy: Nowy Dwór Mazowiecki, Czosnów, Pomiechówek), –powiat piaseczyński (gminy: Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno), –powiat warszawski zachodni (gminy: Izabelin, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice), –powiat pruszkowski (cały). 	0%	0%	0%

Tabela nr 3. Intensywności wsparcia w ramach art. 36-47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014

Lokalizacja	Przedsiębiorstwa duże	Przedsiębiorstwa średnie	Przedsiębiorstwa mikro i małe
Art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – normy surowsze i brak norm (wyodrębnione), – normy surowsze i brak norm (referencyjne).			
Obszar a*	55%	65%	75%
Obszar c**	45%	55%	65%
Poza obszarem „a” i „c”***	40%	50%	60%
Art. 37 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (wyodrębnione), – wdrożenie norm co najmniej 3 lata przed wejściem w życie (referencyjne).			
Obszar a*	25%	30%	35%
Obszar c**	15%	20%	25%
Poza obszarem „a” i „c”***	10%	15%	20%
Art. 37 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (wyodrębnione), – wdrożenie norm od roku do trzech lat przed wejściem w życie (referencyjne).			
Obszar a*	20%	25%	30%
Obszar c**	10%	15%	20%
Poza obszarem „a” i „c”***	5%	10%	15%
Art. 38 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – efektywność energetyczna (wyodrębnione), – efektywność energetyczna (referencyjne).			
Obszar a*	45%	55%	65%
Obszar c**	35%	45%	55%
Poza obszarem „a” i „c”***	30%	40%	50%
Art. 40 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – nowe instalacje kogeneracji (referencyjne), – konwersja w kogenerację (wyodrębnione).			
Obszar a*	60%	70%	80%
Obszar c**	50%	60%	70%
Poza obszarem „a” i „c”***	45%	55%	65%
Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – OZE (wyodrębnione),			

Lokalizacja	Przedsiębiorstwa duże	Przedsiębiorstwa średnie	Przedsiębiorstwa mikro i małe
– OZE (referencyjne).			
Obszar a*	60%	70%	80%
Obszar c**	50%	60%	70%
Poza obszarem „a” i „c”***	45%	55%	65%
Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji: – OZE (małe instalacje).			
Obszar a*	45%	55%	65%
Obszar c**	35%	45%	55%
Poza obszarem „a” i „c”***	30%	40%	50%
Art. 46 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji – jednostka wytwórcza: efektywny energetycznie system (referencyjne).			
Obszar a*	60%	70%	80%
Obszar c**	50%	60%	70%
Poza obszarem „a” i „c”***	45%	55%	65%
Art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dodatkowe koszty inwestycji na recykling i ponowne wykorzystanie odpadów (referencyjne)			
Obszar a*	50%	60%	70%
Obszar c**	40%	50%	60%
Poza obszarem „a” i „c”***	35%	45%	55%

*obszary „a” - województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, śląskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie oraz region mazowiecki regionalny.

**obszary „c” - województwa: dolnośląskie i wielkopolskie oraz następujące gminy należące do regionu warszawskiego stołecznego: Baranów, Błonie, Dąbrówka, Dobrze, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jadów, Jaktorów, Kałuszyn, Kampinos, Kołbiel, Latowicz, Leoncin, Leszno, Mrozy, Nasielsk, Osieck, Prażmów, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka, Tarczyn, Tłuszcz, Zakroczym i Żabia Wola.

***obszary poza „a” i „c” - Miasto stołeczne Warszawa oraz powiaty ościenne tj.: powiat legionowski (gminy: Legionowo, Jabłonna, Nieporęt, Wieliszew), powiat miński (gminy: Mińsk Mazowiecki, Sulejówek, Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Jakubów, Stanisławów), powiat otwocki (gminy: Józefów, Otwock, Celestynów, Karczew, Wiązowna), powiat wołomiński (gminy: Kobyłka, Marki, Żąbki, Zielonka, Klembów, Poświętne, Radzymin, Wołomin) powiat grodziski (gminy: Milanówek, Podkowa Leśna), powiat nowodworski

(gminy: Nowy Dwór Mazowiecki, Czosnów, Pomiechówek), powiat piaseczyński (gminy: Konstancin Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno), powiat pruszkowski cały, powiat warszawski zachodni (gminy: Izabelin, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice).